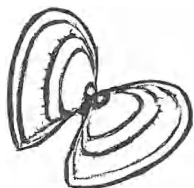

EEN ONGESTREEPTE FABULINA FABULA (GMELIN, 1791) EN VELE
EXEMPLAREN MET GEDEELTELIJK GESTREEPTE RECHTERKLEP TE
KOKSIJDE-OOSTDUINKERKE.

M.-TH. VANHAELLEN

Voor de Rechtsgestreepte platschelp is 1989 ongetwijfeld een succesrijk jaar. Kort nadat ik de samenvatting van mijn vondsten tijdens de winter 1988-89 instuurde (zie VANHAELLEN, 1989) werd ik weer verschillende malen geconfronteerd met anders-gestreepte exemplaren.

Tijdens de lentemaanden maart, april, mei waren er van de vijftien strandbezoeken zes positief voor wat waarnemingen van *Fabulina fabula* (zie tabel 1). Van de 166 verzamelde schelpjes waren er 8 waarvan de rechterklep ongeveer voor de helft gestreept is (zie plaat 1, type I). Tijdens de zomer werden de eerste talrijke strandingen van de soort genoteerd vanaf 31 juli 1989. Die dag was met een schot in de roos: tussen de 30 doubletjes die ik uit een totaal van 310 stuks isoleerde, bevond zich één volledig ongestreept exemplaar. Nadat ik de mantelbocht en de spierindrucksels zorgvuldig vergeleken had met deze van *Angulus tenuis*, was ik overtuigd: het was een ongestreepte *Fabulina fabula*! Mij is tot nog toe slechts één melding van een soortgelijke afwijking bekend. Ik vond ze in de kopijen, die Francis KERCKHOF mij eerder dit jaar toestuurde, van het Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging. Hierin noteert VISKER (1962) één ongestreept exemplaar op een totaal van 1500 stuks, die hij op I-VIII-1962 op Ameland verzamelde.

In de hoop nog ongestreepte, linksgestreepte of dubbelgestreepte platschelpen te vinden trok ik er de volgende dagen terug op uit. Telkens spoelde de soort overvloedig aan, meer dan vijf dagen na elkaar. Het zwaartepunt van de aangespoelde platschelpen lag elke dag anders: van het Schipgat naar St.-André, dan naar Oostduinkerke centrum, Duinpark en Groenendijk. De schelpen waren in hoofdzaak wit van kleur, sommigen bevatten nog de vers-dode dieren. De blijkbaar erg zeldzame linksgestreepte of de dubbelgestreepte (zie ook VANWALLEGHEM, 1985) vond ik echter niet. Wel bevonden er zich

ongestreepte *Fabulina fabula*
strand Koksijde - Schipgat,
31 juli 1989

Rechterkleppen : partiëel gestreept.

Type I

Type II

Type III

Type IV

Type V

Type VI

Type VII

DATUM	VINDPLAATS	WINDRICHTING	n	n ₁	n ₂
25-III-89	Oostduinkerke	ZW	10	1	1
30-III-89	Koksijde	ZW	12	1	
15-IV-89	Oostduinkerke	ZW	35	4	
29-IV-89	Oostduinkerke	ZW	18	-	
13-V-89	Oostduinkerke	ZW	70	2	
20-V-89	Oostduinkerke	ZW	21	-	
31-VII-89	Koksijde-Schipgat	W	310	29	
1-VIII-89	Koksijde-Oostduinkerke	W	334	27	
	Schipgat-Groenendijk				
2-VIII-89	Oostduinkerke Duinpark	W	500	17	
4-VIII-89	Koksijde-Oostduinkerke	NW	180	10	
5-VIII-89	Koksijde-Oostduinkerke	NW	140	16	
	Schipgat-Groenendijk				
7-VIII-89	Koksijde-Oostduinkerke	ZW	70	8	
	Schipgat-Duinpark				
27-VIII-89	Oostduinkerke	NW	53	2	
7-X-89	Oostduinkerke	ZW	56	2	
8-X-89	Koksijde-Schipgat	NW	21	-	
			1830	119	

Tabel 1.

n= totaal aantal verzamelde exemplaren van Fabulina fabula.

n₁= aantal exemplaren met een gedeeltelijk gestreepte rechterklep.

n₂= exemplaren met onbestreepte rechter- en linkerklep.

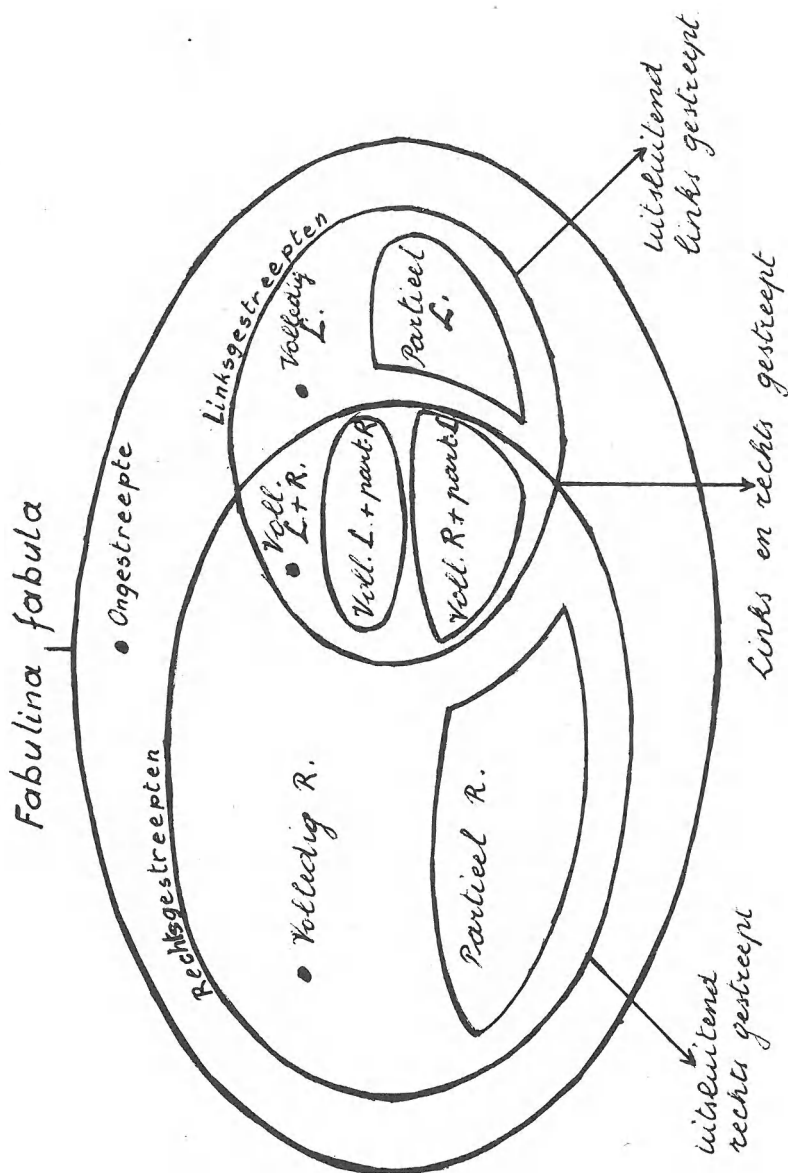

Fig. 1.

steeds grote aantallen met een gedeeltelijk gestreepte rechterklep tussen de verzamelde exemplaren (zie tabel 1).

Om nu enigszins een overzicht te verkrijgen van de afwijkingen, deelde ik ze op in zeven types (zie fig. 1). Op een totaal van 1830 verzamelde doubletjes noteerde ik 120 afwijkende exemplaren. 80 behoren tot type I, waarbij het gestreepte deel kan variëren: $1/3$, $1/2$, $2/3$, $3/4$, ... van de schelpoppervlakte. 12 exemplaren behoren tot type II, met een klein ongestreept veld vóór het kiel-tje. Verder 22 schelpen van het type III, 4 met een combinatie van I en II. 2 specimen behoren tot type IV, met een klein gestreept veld rond de top. Van de types V, VI en VII trof ik respectievelijk slechts één exemplaar aan.

De mooiste vondst blijft echter het ongestreept doubletje (L: 19 mm, H: 12 mm) dat, op 31-VII-1989, natuurlijk minder opzienbarend, dezelfde strandingsplaats koos als de potvis op 12 februari dit jaar.

Alle mogelijke patronen van bestreping heb ik proberen te vatten in een diagram (fig. 1). In de verzameling zitten een paar mogelijke varianten waarvan het bestaansbewijs nog moet geleverd worden! Dit feit geeft misschien nieuwe moed en hoop aan verwoede zoekers ?

Hoever streepjesmotieven een mens al niet kunnen leiden! Dan spreken we nog niet van vormafwijkingen of misgroeiingen die ook soms bij deze platschelpen voorkomen, en dan weten we nog niets over de oorzaken van al die bestrepingsafwijkingen.

In de quasi zekerheid dat het strandingsfenomeen van verse platschelpen, zoals tussen 31-VII en 8-VIII-1989 te Koksijde-Oostduinkerke, zich nog elders aan onze kust moet hebben voorgedaan tijdens de voorbije zomer, roep ik allen, die soortgelijke vondsten deden op, om hun bevindingen te melden, zo kunnen we een groter overzicht verkrijgen van de omvang van oppervlaktesculptuur-afwijkingen bij de Rechtsgestreepte platschelp.

Literatuur.

VANHAELEN, M.-Th., 1989. Recente vondsten van Fabulina fabula (GMELIN, 1791) met afwijkende bestreping.- De Strandvlo, 9(1): 32-33.

- VANWALLEGHEM, R., 1985. Enkele afwijkende exemplaren van de Rechtsgestreeppte plat-schelp Fabulina fabula (GMELIN, 1791).- De Strandvlo, 5(3): 69-71.
- VISKER, D.A., 1962. De rechtsgestreeptheid van Angulus fabula (GMELIN).- Corr. bl. Ned. Malacol. Ver., 101: 1049-1050.

Lindegaarde, 3
1830 Machelen